

Møteinnkalling

Utvalg: Navitdalen og Kvænangsbotn verneområdestyre
Møtested: , Kautokeino
Dato: 07.02.2019
Tidspunkt: 12:00

Plan for møte

	7. februar		8. februar
Kl. 12:00	Lunsj – oppmøte thon hotell Kautokeino	Kl. 08:00	Frokost
Kl. 12:30- 15.45	Styremøte - Tiltak kulturlandskap Storslåtta. - Supplerende vern. - Arbeidsplan for AKB-RUB - Studietur 2019 - Besøk hos LeifHenry Hætta	Kl. 09:00	Styremøte - Besøksstrategi. Behandling før høring. - Forvaltningsplan. Gjennomgang av kapittel verneverdier. - Reiseregning og møtegodtgjørelse.
Kl. 16:00 – 17.00	Dialogmøte reindrift i tilknytning Reisa. Distrikt 35,34,33,40 - Motorferdsel i distriktsplaner og forvaltningsplaner	Kl. 11:30	Lunsj. Avslutning og avreise hjem.
Kl. 18:00	Middag. Styret og gjester.		

Saksliste

Utvalgs-saksnr	Innhold	Lukket	Arkiv-saksnr
ST 1/19	Referatsaker		
RS	REFERAT-samarbeidsmøte-reinbeitedistrikter-8febr2019		2019/4669
ST 2/19	Supplerende vern - Innspill fra Kvænangsbotn og Navitdalen verneområdestyre.		2019/4668
ST 3/19	Kartlegging av kulturlandskap ved Storslåtta i Kvænangsbotn lvo. Innspill til arbeid med skjøtselsplan.		2019/1190
ST 4/19	Besøksforvaltningsstrategi. Godkjenning av utkast og høringsprosess.		2019/4670

Andre saker til drøfting:

1. Samarbeidsmøte med reinbeitedistrikter berørt av verneområdene i Kvænangen. Verneområdestyret har tidligere vedtatt at det skal prøve å få til et samarbeid med berørte reinbeitedistrikter om utvikling av distriktsplaner som verktøy for langsiktige avklaring rundt dette med motorferdsel i verneområder. Styret har satt av noe midler til dekning av kostnader for møter og mer arbeid til de enkelte reinbeitedistriktene.

Vi inviterer følgende;

- Reinebitedistrikt 34 Ábborášša v/ Styrets leder Mikkel Mathis Hætta
- Reinbeitedistrikt 35 Fávrrorsorda v Styrets leder Mikkel Isak J. Eira
- Reinbeitedistrikt 40 Orda v/ Styrets leder Anders Nils J. Gaup
- Reinebitedistrikt 33 Spalca - v/ styrets leder Anders Isak A. Skum

I invitasjonen sier vi: Styret ønsker å ta opp en sak. Hvordan kan distriktsplaner være verktøy for å få langsiktige avklaringer om motorferdsel? Vi vil presentere et forslag.

Forslaget som vi har utarbeidet ligger vedlagt saken.

Ellers kan vi ta opp ønsker for videre samarbeid. Og eventuelt saker som distriktene ønsker å ta opp.

2. Gjennomgang av arbeidsplan for forvalterne
Forvalterne samarbeider om arbeidet knyttet til hvert styre. Arbeidsplanen for 2019 godkjennes av styret og legger føringer på hvilke saker og prosjekter som skal prioriteres.
3. Samarbeid med Anarjohka nasjonalparkstyre om informasjonsanlegg for verneområder.
Det er ganske nylig opprettet et NP styre for Anarjohka nasjonalpark. Dette styret har forvaltningsknutepunkt i Kautokeino. Det er aktuelt å se på mulighet for samarbeid med dette styret om et felles informasjonspunkt om verneområdene i

regionen. Her er Kvænangsbotn og Navitdalen ganske langt unna, og det er ikke så mange friluftsbukere som starter turen sin i Kautokeino. Men likevel en mulighet for samarbeid som bør ses nærmere på.

4. Gjennomgang av kapittel «verneverdier» i forvaltningsplanen. Styret har i prosessplan bla vedtatt at de selv skal være styringsgruppe/faggruppe for forvaltningsplanarbeidet. Her står også at planutkast skal drøftes i deler. Vi fokuserer nå på den delen av planen som omtaler verneverdier og hvordan disse skal ivaretas.

Plandokumentet finns her - <http://www.nasjonalparkstyre.no/Kvanangsbotn-og-Navitdalen-LVO/Planer-og-publikasjoner/Forvaltningsplan/>

ST 1/19 Referatsaker

Saksfremlegg

Arkivsaksnr: 2019/4668-0

Saksbehandler: Rune Benonisen

Dato: 25.03.2019

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Navitdalen og Kvænangsbotn verneområdestyre	2/19	07.02.2019

Forvalters innstilling

Saken fremmes uten innstilling

Saksopplysninger

Fylkesmannen har fått i oppdrag å starte forarbeid med identifisering og utvelgelse av konkrete områder som kan være aktuelle for utredning for senere vern. Fylkesmannen vurderer å gi innspill på å vurdere utvidelse av hhv Kvænangsbotn LVO, Reisa nasjonalpark og Ráisdouttarhaldi lvo. Nasjonalpark/verneområdestyret får på dette stadiet informasjon om prosessen.

Medlemmer fra styret har gitt svar på den e-posten som forvalteren sendte ut med anledning til å gi innspill før Fylkesmannen sender sin første vurdering 1.februar. Det legges nå frem en sak til styret for eventuelt å gi et samlet/omforent innspill til Miljødirektoratet på dette stadiet i prosessen.

Direktoratet skal sende en samlet oversikt med vurdering av saken til Klima- og miljødepartementet før 1. mai 2019. Departementet avgjør på bakgrunn av direktoratets vurdering det totale omfanget av de kommende supplerende verneplanene, og vil deretter innenfor denne rammen, gi direktoratet oppdrag om å starte verneplanprosesser for de konkrete områdene som vurderes som aktuell. Tidsperspektiv er ikke angitt. Hvis VO styrenes ansvarsområder blir berørt så antar vi at styrene vil involveres i utredninger og arbeid videre. Men dette har vi ikke informasjon om foreløpig.

Vi må presisere at det FM sender inn ikke vil være verneforslag som sådan, men en faglig vurdering av områder som har potensiale for videre utredning basert på de fastsatte kriteriene.

Bakgrunn og kriterier – Kilde: regjeringen.no

Regjeringen har i Jeløya plattformen lagt til grunn å vurdere suppleringsvern av nasjonalparkplanen. Dersom videre prosess viser at mange områder kan være egnet som nasjonalpark, vil det bli vurdert å behandle disse forslagene samlet i en egen nasjonalparkplan. Inkludert i dette er også eventuell utvidelse av eksisterende nasjonalparker og omgjøring av eksisterende landskapsvernområder til nasjonalparker. Det vil bli gjennomført dialog med berørte kommuner før eventuelle nasjonalparkforslag videreføres.

Arbeidet med suppleringsvern skal ikke omfatte naturtypene skog og marine miljøer fordi de pågående prosessene for skogvern og marint vern i tilstrekkelig grad vil ivareta behovet for vern innenfor disse naturtypene.

Skogvernområder kan imidlertid henge nært sammen med verneverdige naturtyper som f.eks. myr og våtmark. Slike områder kan være aktuelt å vurdere som suppleringsområder ved utvidelser eller etablering av korridorer mellom skogvernområder.

I en del tilfeller vil naturtyper i økosystemet elver og innsjøer også inneholde skog. Disse kan man vurdere å verne som en del av skogvernet. Enkelte naturtyper i kulturlandskapet vil også kunne inneholde skog og kan vurderes vernet som del av skogvernet.

Følgende kriterier skal legges til grunn for utvelgelsen av områder:

- Områdene skal bidra til at alle naturtyper er tilstrekkelig representert i norske verneområder
- Områdene skal bidra til å sikre truet natur (arter og naturtyper)
- Områdene skal bidra til større robusthet for å motvirke negative effekter av klimaendringer og andre negative påvirkninger, og bedre økologiske nettverk
- Det er aktuelt å vurdere vern innenfor vernekategoriene nasjonalparker, landskapsvernområder, naturreservater og biotopvernområder.
- Det skal både vurderes nye verneområder og utvidelse av eksisterende verneområder.
- Eksisterende og nye verneområder skal samlet sett i størst mulig grad utgjøre et funksjonelt økologisk nettverk
- Det skal vurderes om deler av de vernede vassdragene trenger økt beskyttelse gjennom områdevern etter naturmangfoldloven.

Fylkesmannens vurderer innspill til følgende områder:

Fylkesmannen har med bakgrunn i oppdraget fra Klima- og miljødepartementet startet en prosess med å gjøre foreløpige vurderinger og vurderer for om det er områder i Troms som bør utredes videre mht en revidert nasjonalparkplan. Vi vet ikke pr nå hvilke forslag som faktisk sendes, men følgende er diskutert:

Området sør-øst for Kvænangsbotn lvo – Kvænangen. Området er leveområde for noen av de mest sårbare og truede arter vi har, og vil ha sannsynligvis ha potensiale for å motvirke negative effekter av klimaendringer og andre negative påvirkninger. Området nord-nord-vest for Reisa NP - myr- og fjellskogområdene, Giebbavzi og den sørvendte dalsiden fra Sieimma og til omtrent Ansamukka vurderes til å ha stort

potensiale og stor naturverdi. Skogsområdene vest og sør for Reisaelva har større kommersiell verdi, og er slikt sett mer usikkert.

Område vest for Ráisdouttarháldi Ivo - Fjellområde med kalkgrunn. Svært rik fjellflora. Forholdet mellom Fylkesmannen og Nasjonalpark/verneområdestyret og forvalter Fylkesmannen har fått et oppdrag fra Regjeringen via Miljødirektoratet. Dette utføres da i henhold til de retningslinjer og med de kriterier som defineres av overordna myndighet. I dette tilfellet en faglig gjennomgang av potensiale for supplering av nasjonalparkplanen ut fra de gitt kriteriene.

Verneområdestyret/Nasjonalparkstyret er forvaltningsmyndighet for sine respektive områder, og er selvfølgelig ikke bundet opp av oppdraget. Styret vil normalt ha en innfallsvinkel hvor (verne)faglige forhold blir skjønnsmessig vurdert opp mot andre forhold som brukerinteresser, næringsinteresser og andre omkringliggende forhold. Forvalterne har en faglig tilnytning til Fylkesmannen og skal bistå styret til å forberede saker innenfor styrets mandat. Det er gitt at forvalternes arbeidstid og prioriteringer skal fastsettes av styret de jobber for. I denne saken er det derfor greit å avklare følgende;

- Kan forvalter bistå Fylkesmannen med rent faglige innspill i saken?
- Hvis ja, skal det gjelde selv om flertall i styret ikke ønsker at styrets ansvarsområder skal være del av det videre utredninger om supplerende vern?

Vurdering

Arkivsaksnr: 2019/1190-2

Saksbehandler: Rune Benonisen

Dato: 25.03.2019

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Navitdalen og Kvænangsbotn verneområdestyre	3/19	07.02.2019

Vedlegg:

- 1 Rapport 593: Kartlegging av Storslåtta ved Dalstuea i Kvænangsbotn.

Forvalters innstilling

Kvænangsbotn og Navitdalen VO styre tar del-rapport fra Ecofact til etterretning. Styret anbefales at det utarbeides skjøtelsplan for et område inn til tre-3- daa med utgangspunkt i Dalstuene.

Når skjøtelsplan er ferdig vil det gjøres en endelig vurdering for videreføring, og om hvordan tiltak med restaurering og skjøtsel skal gjennomføres i praksis. Et slikt arbeid må gjøres i samarbeid mellom flere aktører.

Som del av prosjektet vil vi invitere til samarbeid i hvert fall følgende; Kvænangen kommune, Nord-Troms museum, Statskog, Indre Kvænangen Kven og sjøsamisk forening, Kvænangen allmenning, Grendeutvalget, D33-Spalca og D34-Abborassa.

Saksopplysninger

Verneområdestyret valgte å disponere planmidler i 2018 på en kartlegging av kulturlandskapsverdier som ledd i arbeid med å utrede skjøtsel av kulturmark i Kvænangsbotn.

Bakgrunnen er at formålet med opprettelse av Kvænangsbotn landskapsvernområde, blant annet er, å ta vare på et natur- og kulturlandskap i et dalføre med variert og særpreget skog-, fjell- og vassdragsnatur, som er lite berørt av tekniske inngrep og som skaper identitet for kvensk og samisk kultur.

Videre er formålet å:

- ta vare på særpreget flora og fauna

- ta vare på landskapselement og kulturminner som vitner om samisk reindrift og sjøsamisk og kvensk bruk av området.
- Allmennheten skal ha anledning til natur- og landskapsopplevelse gjennom utøvelse av naturvennlig og enkelt friluftsliv med liten grad av teknisk tilrettelegging.

I Kvænangsbotn er det mange gamle utmarksslåtter som vitner om eldre tiders bruk. Det er imidlertid ikke gjort noe for å vurdere verdi av disse områdene tidligere og heller ikke sett på hvilke muligheter som ligger i å restaurere disse slåttene. Styret har vurdert at området Storslåtta i første omgang vurderes og kartlegges.

Vi anser at verneforskriften gir et rom for å kunne vurdere skjøtsel (tilbakeføring) av slåttemark som landskapselement og eventuelt som tiltak for å ta vare på særpreget flora og fauna hvis det er aktuelt. Slåttemarkene er imidlertid ikke å regne som kulturminner i lovens forstand, selv om vi kan si at de helt klart vitner om tidligere tiders bruk av området uavhengig av etnisitet.

Styret ønsket å få mer klarhet, og gikk ut med et oppdrag som skulle svare på følgende spørsmål:

1. Hvilke naturverdier og kulturlandskapsverdier finnes i dag innenfor oppdragsområdet
2. Vil aktiv skjøtsel gi positive endringer ifht naturverdier og kulturlandskapsverdiene
3. Forslag til plan for skjøtsel.

Hvis mulig:

- Er det andre lokaliteter innenfor Kvænangsbotn LVO som har potensial for endret verdi ved gjennomføring av aktiv skjøtsel?

Oppdraget ble tildelt Ecofact. Det er nå levert rapport for del 1 av oppdraget. Verneområdestyret skal nå vurdere del-rapporten og gi anbefalinger og prioriteringer for del 2 og 3.

Rapporten.

Kartlegging av Storslåtta ved Dalstua i Kvænangsbotn. Ecofact rapport 593.

Hovedtrekkene i rapporten er at det er betydelig del av området som intermedier eng med klart hevdpreg. Det vil si en type eng som er vanlig i hele landet og som ikke har artssammensetning som er spesielt rik eller sjelden.

Mer presist:

Vegetasjon dominert av grasarter og med et varierende innslag av urter. Forekommer som åpne enger, typisk i utmark, og som kantsoner; som tidligere slåttemark og som beitemark. I slåttemark er artene jevnt fordelt, i beitemark opptrer artene mer klumpvis. Gjengroingsstadier har grasdominans, etter hvert kommer einer og boreale treslag inn. Dette er en vanlig engtype som finnes over hele landet.

Kilde: artsdatabanken

Mye av det kartlagte området er i tillegg i en sen gjenvekstfase. Det betyr at området langt på vei er tilbake til opprinnelig naturtilstand. Men det er to mindre områder som er definert med tidlig gjenvekstfase og området rundt Dalstua som er enda tidligere gjengroingsfase.

Samlet vurderes det i rapporten som at rundt 70% av englokaliteten har lav kvalitet (i biologisk og økologisk forstand), mens det er 30% som har moderat til høy kvalitet. Rapportens del 1 har ikke tatt stilling til skjøtsel, men gir noen foreløpige kommentarer.

Området innover langs Kvænangselva har en spennende historie med utmarksslåtter på elveslettene. Det er ingen tvil om at det hadde vært spennende å forsøke å gjenskape noe av det gamle kulturmarkspreget i dalen. Betydelig gjengroing er imidlertid hovedinntrykket når det gjelder Storslåttaområdet som helhet etter 70 års brakklegging.

Det er noen flekker som med relativt begrensede midler kan restaureres, men disse er så små at en kan spørre seg om det har noen hensikt. Hvis målet er å forsøke å gjenskape noe av kulturlandskapet langs elva må en nesten ta tak i de store arealene med sene gjenvekstsuksessjoner. En må rydde relativt grove bjørker og fjerne røtter før slått kan gjenopptas. Dette er et krevende arbeid. En del av engartene finnes fremdeles i området, og vil åpenbart raskt spre seg hvis en setter i gang restaureringstiltak. Etter restaurering vil det derfor trolig gå ganske raskt å få tilbake slåttemarkspreget.

Styrets anbefalinger for veien videre

I siste del av oppdraget skal Ecofact utarbeide en skjøtelsesplan. Den leveres i april 2019. Det er antydning i rapporten at potensialet for biologiske verdier er begrenset ut fra innsatsen som må legges ned. Før arbeidet sluttføres er det ønskelig at styret gir sine vurderinger til hva som anses som hensiktsmessig ut fra de prioriteringer og ressurser som finnes i dag.

Selv om skjøtsel trolig ikke gir så mye verdi til/fra rent biologisk og økologisk så er det likevel nærliggende å tro at restaurering med påfølgende slått i deler av området vil gi et løft for landskapsmessige verdier som i stor grad er i ferd med å forsvinne. Det er minst to viktige aspekter:

- Det ene er hvor stort område som ut fra økonomiske, landskapsmessige og skjønnsmessige kriterier bør restaureres? Hele flata er om lag 60 daa fordelt på to hovedlokaliteter hhv 40 og 20 daa.
- Det andre er sannsynlighet for langsiktig drift. Det er mindre sannsynlig at verneområdestyret vil kunne klare å finansiere årlig løpende drift av et særlig stort område. Vi tror det er straks mer sannsynlig hvis dette med inngår i et forpliktende samarbeid med andre institusjoner (eks NT museum, skoler, annet) eller lokale krefter som bygdelag, historielag.

Kartlegging av Storslåtta ved Dalstua i Kvænangsbotn

Inkludert forslag til skjøtelsesplan

Geir Arnesen

**Kartlegging av Storslåtta ved
Dalstua i Kvænangsbotn
Inkludert forslag til skjøtselsplan**

Ecofact rapport: 593

www.ecofact.no

Referanse til rapporten:	Arnesen, G. 2019: Kartlegging av Storslåtta ved Dalstua i Kvænangsbotn – inkludert forslag til skjøtselsplan. Ecofact rapport 593. 12 s
Nøkkelord:	Gjengroing, slåttemark, utmarksslått, Kvænangselva, Semi-naturlig eng
ISSN:	1891-5450
ISBN:	978-82-8262-591-3
Oppdragsgiver:	Kvænangsbotn og Navitdalen verneområdestyre
Prosjektleder hos Ecofact:	Geir Arnesen
Kvalitetssikret av:	Kristin Sommerseth Johansen
Forside:	Deler av Storslåtta som er mindre gjengrodd. Foto: Geir Arnesen

www.ecofact.no

FORORD

Ecofact Nord AS takker for oppdraget med å kartlegge naturen rundt Storslåtta i Kvænangsbotn. Det har vært spennende å få et innblikk i aktiviteten rundt utmarksslåttene langs Kvænangselva. Rune Benonisen og Tryggve Løken har bidratt med verdifull informasjon til rapporten.

Tromsø
14. januar 2019

Geir Arnesen

SAMMENDRAG

Beskrivelse av oppdraget

Bakgrunnen for naturtypekartleggingen er et ønske fra Kvænangsbotn og Navitdalen verneområdestyre om å se på mulighetene for skjøtsetiltak ved den gamle utmarksslåtten Storslåtta ved Dalsstua langs Kvænangselva. Storslåtta er en av flere utmarksslåtter på elveslettene langs elva.

Datagrunnlag

Befaring foretatt 28. august av Geir Arnesen.

Biologiske verdier

Området har seminaturlige enger med slåttemarkspreg. Hovedsakelig er det snakk om sene gjenvekstsuksesjoner med et betydelig tresjikt av bjørk. Engene har et intermediært preg på kalkinnholdskalaen. Det er enkelte flekker som er noe ryddet, og rundt Dalstua har arealet preg av brakkleggingsfase på grunn av tråkk og rydding rundt husene.

Det er betydelig arbeid med å gjenskape kulturmarkene i sene gjenvekstsuksesjoner, men noen flekker kan restaureres med enklere midler.

INNHOOLD

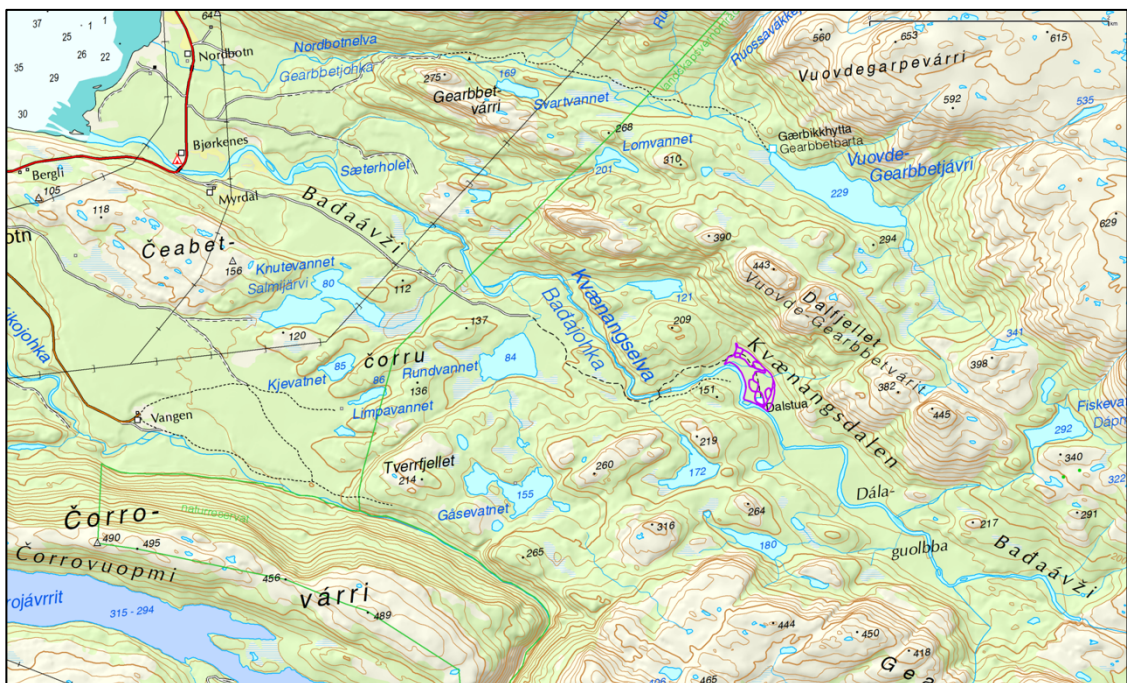
FORORD	1
1 INNLEDNING	4
2 KARTLEGGINGSMETODIKK OG VERDIVURDERING	5
3 RESULTATER	6
3.1 NATURGRUNNLAGET	6
3.2 NATURTYPER OG VURDERING AV LOKALITETSKVALITET	6
3.3 MULIG SKJØTSEL	11
4 REFERANSER	12
4.1 SKRIFTLIGE PUBLIKASJONER	12
4.2 NETTSTEDER.....	12
4.3 MUNTlige REFERANSER	12

1 INNLEDNING

Storslåtta i Kvænangsbotn ligger på nordøstsiden av Kvænangselva ca 6 km i luftlinje fra utløpet av Kvænangselva i sjøen. Arealet ligger på en elveslette som delvis er eller har vært flomutsatt. Dette er en av flere elvesletter som har vært slått innover langs Kvænangselva (Fig. 1). Andre åpenbare slåtter er Hans J. Slåtten, Ivar S. Slåtten, Lilleøya, Hustomtå, Mellomslåtta og Kollerslåtta. Felles for mange av disse slåttene var at de var i bruk frem til og under andre verdenskrig. Hustomtå var etter det en kjenner til en boplass på 1800-tallet, mens de andre slåttene var det gårdene langs sjøen som hadde hevd på bruken av. Stort sett ble høyet slått og tørket på stedet, og lagret til vinteren. Så ble det transportert ned på snøføre.

Etter brenningen av alle husene i Kvænangsbotn og evakueringen mot slutten av andre verdenskrig ble utslåttene i liten grad tatt i bruk igjen. Folk ble svært opptatt med gjenreisningsarbeid i flere år fremover, og en del kom ikke tilbake etter evakueringen. Dette førte til et varig skifte i bruk av utslåtter i dette området, og når det mest intense gjenreisningsarbeidet var over ble utslåttene erstattet av nyryddede marker nærmere gårdene.

Det var gården Bjørkenes der hvor campingplassen ligger som hadde hevd på å bruke Storslåtta. Denne og Lilleøya ble slått i hvert fall til 1950, altså i noen få år etter krigen. Etter det ble slåtten aldri tatt opp igjen, og en må anta at brakkleggingen og gjengroingen av området har foregått jevnt siden den gang. Altså i løpet av ca 70 år per i dag.

Figur 1. Kart som viser lokal plassering av undersøkelsesområdet (lilla signatur) og dalføret med Kvænangselva innover. De fleste elveslettene langs elva ble utnyttet som utmarksslåtter.

2 KARTLEGGINGSMETODIKK OG VERDIVURDERING

Området ble kartlagt ved feltbefaring den 28. august 2018 av Geir Arnesen.

Naturtypene ble klassifisert i henhold til «Naturesystem» i klassifikasjonssystemet «Natur i Norge». Kartleggingsskala har vært 1:5 000, og alle avgrensninger som er gjort tilsvarer kartleggingsenheter beskrevet i kartleggingsveilederen for denne skalaen.

Verdivurderinger, eller lokalitetskvalitetsvurderinger som er begrepet som brukes i den pågående NiN-kartleggingen er utført i henhold til kriterier beskrevet i kartleggingsinstruksen «Kartlegging av Viktige naturtyper for naturmangfold etter NiN2 i 2018». Denne publikasjonen er utarbeidet til generell bruk for NiN-kartlegging. Vurderingene av lokalitetskvalitet samsvarer derfor med metodikken som brukes i den nasjonale kartleggingen.

3 RESULTATER

3.1 Naturgrunnet

Det er oftest en sonering på elvesletter, med høystaudeskog, flommarkskog, fastmarkskogsmark og åpen flommark. Av disse er det først og fremst høystaudeskogen og til en viss grad fastmarkskogsmark og flomskogsmark som kan ryddes til slått. Høystaudeskogene er oftest gammel flomskogsmark som har blitt stabilisert på grunn av endringer i elveløpet. De blir ikke lenger årlig oversvømt av elva, men kan bli det under svært store flommer. Det er en gradient over til flomskogsmark som blir oftere oversvømt. Slike miljøer kan få høy produksjon hvis de ryddes til slåtter fordi det er næringsrikt og lav uttørkingsfare. På elveslettene ved Dalstua ligger disse miljøene tilbaketrukket fra elva innover mot fjellfoten. Mellom de gamle slåttene og elva er det en bred sone med flomskogsmark som er for ustabil til å kunne utnyttes til slått.

Når det gjelder kalkinnhold i jordsmonnet er det på denne lokaliteten intermediære forhold. Berggrunnen i området (kvartsitt) gir generelt svært kalkfattige substrater, men siden det kartlagte arealet ligger på elvesedimenter får den lokale berggrunnen mindre betydning. Bioklimatologisk ligger arealet i nordboreal sone og overgangsseksjonen mellom kontinentale og oseaniske seksjoner. Det vil si relativt kalde vintre og mulighet for litt høyere temperaturer om sommeren og moderate nedmørsmengder gjennom året. Ellers er det gode solforhold og vindbeskyttelse i området som har dalsiden i nordøst, og åpent mot sørvest der sola står høyest.

3.2 Naturtyper og vurdering av lokalitetskvalitet

Vi fokuserer på de seminaturlige naturtypene i denne kartleggingen, det vil altså si selve slåttemarkene, og beskriver ikke detaljer om flommarkskog, fastmarkskogsmark og åpen flommark som finnes på elvesletta. Vi har likevel arealavgrenset de fleste av disse typene slik at en kan få et generelt inntrykk av hvordan de fordeler seg i området (Fig. 3).

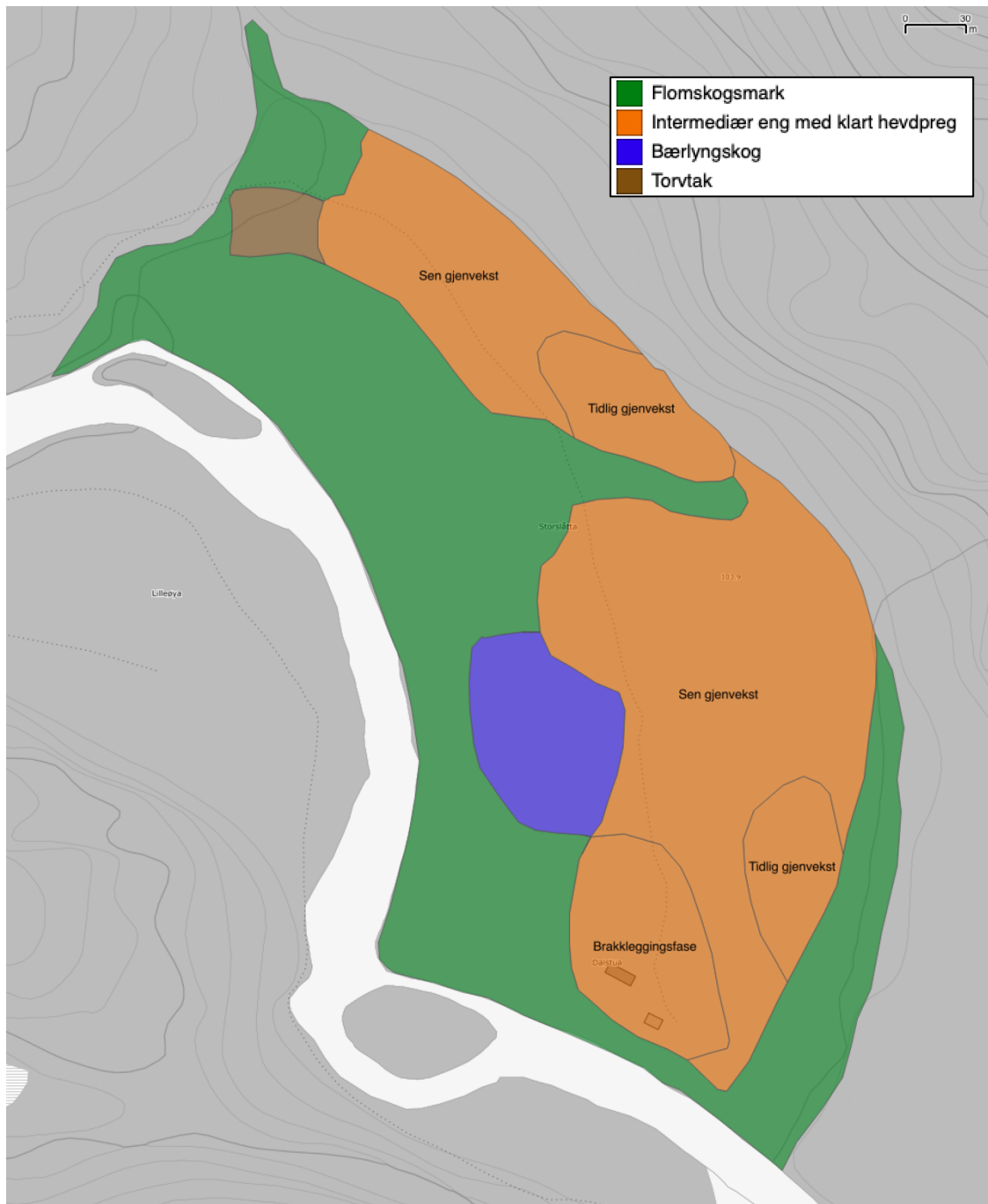
Alle engene er relativt homogene når det gjelder type. Det er snakk om intermediære enger med klart hevdpreg (T32-C5). Ingen av arealene har vært gjødslet. Det er imidlertid en del variasjon når det gjelder gjengroing (Fig 4). De fleste arealene har kommet i sene gjenvekstsuksesjoner (7RA-SJ-4). Noen flekker har grodd mindre igjen (eller har blitt forsøkt ryddet for mange år siden) og vi har under noe tvil satt gjenvekstsuksesjonen her til tidlig fase (7RA-SJ-3), selv om feltsjiktet også på disse arealene har et betydelig innslag av skogsarter. Akkurat rundt Dalstua ser det ut til at det har vært kontinuerlig rydding, men ingen slått. Slitasje rundt området har imidlertid ført til at området har preg av å være i brakkeleggingsfase (7RA-SJ-2).

Gjengroingen har som nevnt kommet langt. Tresjiktet består hovedsakelig av bjørk. En kan ganske enkelt ta ut spredte såkalte overstandere (det vil si trær som også stod der når området var i hevd) med vide kroner og store krokete stammer. Gjenveksttrærne har imidlertid oppnådd nesten samme størrelse mange steder, men har rette stammer og smalere kroner. Enkelte arealer har yngre gjenveksttrær, noe som tyder på flekkvis rydding etter at slåttene hadde opphørt. Dette kan være vedtatt for eksempel.

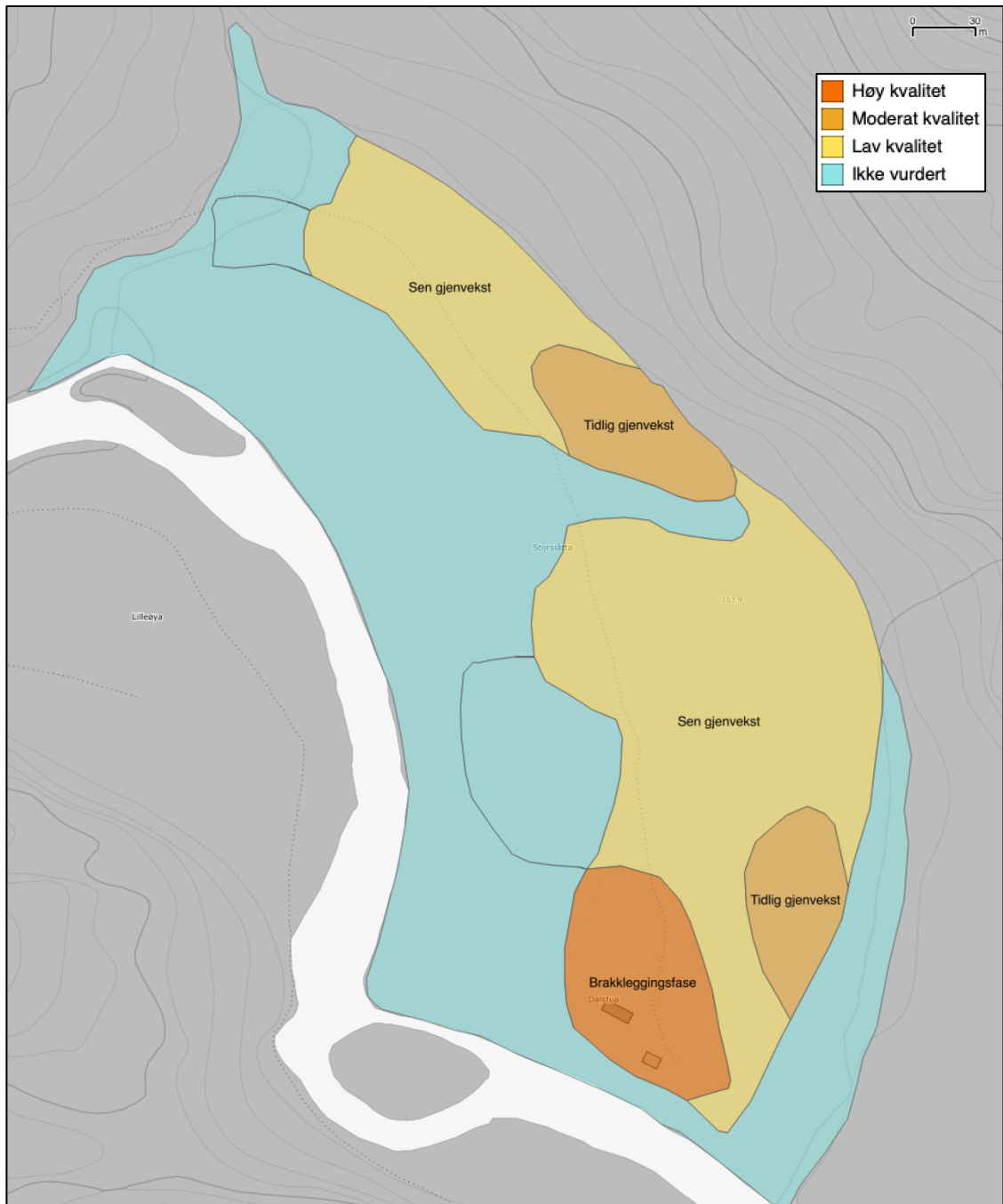
Feltsjiktet har en blanding av skogsarter og engtilknyttede arter. I arealene som er klassifisert med sene gjenvekstsuksesjoner er det betydelig innslag av skogsarter som hengeving, blåbær, fugletelg, skogstjerneblom, firblad, myskegras, skogrørkvein og smyle, sammen med arter som også kan trives i eng slik som gullris, kornstarr, skogstorkenebb, vanlig arve, engsyre. Nær flomsoner er det også turt, vendelrot kvitbladtistel sauetelg og gråor. Bunnsjiktet har for en stor del preg av skogsarter slik som storkransmose. Arealene i sene gjenvekstfaser vurderes å ha lav kvalitet.

Figur 2. Område i sen gjenvekstfase i den nordlige delen av Storslåtta. Foto: Geir Arnesen.

Figur 3. Kart over området rundt Storslåtta som viser naturtyper og suksesjonsfaser.

Figur 4. Kart over området rundt Storslåtta som viser suksjonsfaser og lokalitetskvalitet i henhold til Miljødirektoratets metodikk for engarealene.

På noen flekker som ser ut til å ha vært ryddet noe kommer det inn noen flere engarter slik som spredte forekomster av engkvein, rød jonsokblom og fjelltimotei, og mindre innslag av typiske skogsarter. Også langs stien over området er det forekomst av disse artene, sammen med den typiske gjenvekstarten bringebær. Vi har vurdert det slik at disse arealene er i tidlig gjenvekstfase og dermed oppnår moderat lokalitetskvalitet.

Figur 5. Areal rett øst for Dalstua som ser ut til å være ryddet noe, men engpreget i feltsjiktet er relativt redusert. Vi har vurdert arealet til å være i tidlig gjenvekstfase. Foto: Geir Arnesen.

Rundt Dalstua er det et areal med klart mer engpreg og flere engarter som ikke ble observert andre steder i området. På dette begrensede arealet observerte vi småengkall, engsoleie, ryllik, fjelltimotei, fjellgulaks, ballblom, kvitbladtistel, skogstorkenebb, engsyre, geitrams, furu, bjørk, rogn, rød jonsokblom, myskegras, engrapp og hengegras (rett nedstrøms hytta). Dette arealet vurderer vi å være i en brakkleggingsfase. Vi tolker det slik at gjengroingen er bremset av rydding i forbindelse med bygningene her og tråkk rundt bygningene. Likevel er det slik at engpreget i større grad er beholdt i dette arealet på tross av at det neppe har vært slått noe lenger enn andre steder i området, og lokalitetskvaliteten vurderes derfor til å være høy. Se figur. 4 for en visuell fremstilling av verdiene i området.

Figur 6. Engområdene rundt Dalstua har i stor grad bevart det seminaturlige preget ved rydding og tråkk rundt husene. Foto: Geir Arnesen

3.3 Mulig skjøtsel

Området innover langs Kvænangselva har en spennende historie med utmarksslåtter på elveslettene. Det er ingen tvil om at det hadde vært spennende å forsøke å gjenskape noe av det gamle kulturmarkspreget i dalen. Betydelig gjengroing er imidlertid hovedinntrykket når det gjelder Storslåttaområdet som helhet etter 70 års brakklegging. Det er noen flekker som med relativt begrensede midler kan restaureres, men disse er så små at en kan spørre seg om det har noen hensikt.

Hvis målet er å forsøke å gjenskape noe av kulturlandskapet langs elva må en nesten ta tak i de store arealene med sene gjenvekstsuksessjoner. En må rydde relativt grove bjørker og fjerne røtter før slått kan gjenopptas. Dette er et krevende arbeid. En del av engartene finnes fremdeles i området, og vil åpenbart raskt spre seg hvis en setter i gang restaureringstiltak. Etter restaurering vil det derfor trolig gå ganske raskt å få tilbake slåttemarkspreget.

4 REFERANSER

4.1 Skriftlige publikasjoner

Bratli, H., Halvorsen, R., Bryn, A., Arnesen, G., Bendiksen, E., Jordal, J.B., Svalheim, E.J., Vandvik, V., Velle, L.G., Øien, D.-I & Aarrestad, P.A. 2017. Dokumentasjon av NiN versjon 2.1 tilrettelagt for praktisk naturkartlegging i målestokk 1:5000. – Natur i Norge, Artikkel 8 (versjon 2.1.2): 1–@ (Artsdatabanken, Trondheim; <http://www.artsdatabanken.no>).

Miljødirektoratet 2018. Kartlegging av viktige naturtyper for naturmangfold etter NiN2 i 2018.

4.2 Nettsteder

Naturbase: <https://kart.naturbase.no>

Natur i Norge: <https://artsdatabanken.no/Pages/180023>

4.3 Muntlige referanser

Tryggve Løken (Kvænangsbotn)

VEDLEGG 1 – SKJØTSELSPLAN FOR STORSLÅTTA, KVÆNANGSBOTN

Arkivsaksnr: 2019/4670-0

Saksbehandler: Rune Benonisen

Dato: 25.03.2019

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Navitdalen og Kvænangsbotn verneområdestyre	4/19	07.02.2019

Forvalters innstilling

Kvænangsbotn og Navitdalen VO styre godkjenner forslag til besøksforvaltningsstrategi, og ber forvalterne gjennomføre høringsprosess for planen straks den har vært til faglig sjekk hos Miljødirektoratet.

Saksopplysninger

Kvænangsbotn og Navitdalen verneområdestyre vedtok vedtatt oppstart av arbeid med besøksstrategi våren 2017 og vedtok deretter prosessplan 23.03.2018. Etter dette har forvalterne utarbeidet et forslag til besøksforvaltningsstrategi som for så vidt var ferdig juni 2018. Den har ikke vært tatt videre til høring og sluttbehandling. Vi anbefaler at det gjøres nå.

Dette er en plan hvor styret skal vise hvordan de balanserer hensynene til både verneverdier og friluftsliv/rekreasjon. Planen følger en mal gitt av miljødirektoratet. Denne planen retter seg særskilt mot å balansere tilrettelegging for bruk/besøk og ivareta verneverdier. Det er et tillegg til forvaltningsplanen som også er under utarbeidelse. Forvaltningsplanen retter seg mer mot presisering av forskrifter og beskrivelser av hvordan styret skal sørge for å oppfylle intensjon med vernet. Plandokumentet ligger på styrets hjemmesider – se

<http://www.nasjonalparkstyret.no/Kvanangsbotn-og-Navitdalen-LVO/Planer-og-publikasjoner/Forvaltningsplan/>

Vurdering